

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวคือ ระดับความเป็นเมือง การเปิดรับข่าวสาร และความทันสมัยของประชาชนซึ่งอยู่ในเขตเมืองและนอกเขตเมือง กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาทำการศึกษาคือ ประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 263 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน , ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ partial correlation และหาค่าความแตกต่างแบบ t-test และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทางด้านประชากร

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 20 - 29 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้อยู่ระหว่าง 2,001 - 4,000 บาทต่อเดือน และมีอาชีพรับราชการ

2. สถานภาพทางสังคม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นสมาชิกของครอบครัวมากกว่าหัวหน้าครอบครัวและส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกหรือกรรมการกลุ่มทางสังคมกลุ่มใดเลย

3. ความเป็นเมือง

3.1 เขตที่อยู่อาศัย เนื่องจากประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดให้เป็นประชากรในการศึกษานั้น ส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง และการเลือกกลุ่มตัวอย่างก็ได้เลือกมาศึกษาหาข้อมูลส่วนที่เป็นจริงของประชากร ฉะนั้น ผู้ตอบ

แบบสวอบลายส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง มากกว่าผู้ที่อยู่นอกเขตเมือง และสำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองนั้น ส่วนใหญ่อยู่ในย่านศูนย์กลางของเมือง ในที่ซึ่งเป็นตลาด ศูนย์การค้าและย่านประกอบธุรกิจ

3.2 การเลื่อนถิ่นทางสังคม ส่วนใหญ่ไม่มีการเลื่อนชั้นหรือเปลี่ยนแปลงทางด้านอาชีพไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อยู่ในเมืองหรือนอกเมือง แต่สำหรับการเลื่อนชั้นในช่วงอายุคือ เมื่อเปรียบเทียบกับบิดา และมารดาแล้ว คนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นคนในเมืองนั้นมีการศึกษาและอาชีพดีกว่าบิดา มารดา คือมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น แต่สำหรับคนที่อยู่นอกเมืองนั้น แทบจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงใด ๆ เลย ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านอาชีพของตนเอง หรือ การศึกษาและอาชีพเมื่อเปรียบเทียบกับบิดามารดาของตน

3.3 การประกอบอาชีพ คนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นคนในเมือง ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกรรม ส่วนคนที่อยู่นอกเมืองมีอาชีพทางด้านการประมง

4. การเปิดรับข่าวสาร

4.1 ประเภทของสื่อที่เปิดรับ ส่วนใหญ่เปิดรับสื่อโทรทัศน์ รองลงมาคือ วิทยุ น.ส.พ. , ภาพยนตร์และนิตยสาร

4.2 ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อ ส่วนใหญ่เปิดรับทุกวันหรือเป็นประจำ นอกจากสื่อภาพยนตร์และนิตยสารที่เปิดรับไม่ค่อยบ่อยนัก

4.3 ระยะเวลาในการรับข่าวสาร ผู้ชอบแบบสอบถามแต่ละคนใช้เวลาในการรับข่าวสารจากสื่อแต่ละสื่อไม่เท่ากัน แต่โดยเฉลี่ยแล้ว คนส่วนใหญ่ใช้เวลาในการรับสื่อต่าง ๆ ในระดับปานกลาง

4.4 เนื้อหาของข่าวสารที่เปิดรับ เนื้อหาของข่าวสารที่เปิดรับมากที่สุด คือ รายการข่าวซึ่งเปิดรับจากทุกสื่อ โดยเฉพาะข่าวต่างประเทศมักจะได้รับจากสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่น ๆ รายการที่นิยมรองลงมาคือ รายการภาพยนตร์และรายการบันเทิงต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ และรายการเพลงทางวิทยุ ส่วนเนื้อหาประเภทอื่น ๆ มีการเปิดรับบ้างแต่ไม่มากนัก

4.5 เหตุผลในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีเหตุผลในการอ่านหนังสือพิมพ์คือ เพื่อทราบเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของบ้านเมือง และดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ เพื่อ

หาความสนุกสนานมัน เริงและเห็น เห็น

5. ความสามารถในการคาดคะเนบทบาทผู้อื่น

คนส่วนใหญ่สามารถคาดคะเนบทบาทของผู้นำในระดับชุมชนได้ดีกว่าผู้นำอื่น ๆ

รองลงมาคือ การคาดคะเนบทบาทของผู้นำในระดับประเทศ

การทดสอบสมมุติฐาน จากผลการวิจัย พอจะสรุปได้ว่า

1. ระดับความ เป็น เมืองมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ผู้ที่อาศัยอยู่ใน เขต เมืองมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่าผู้ที่อยู่นอกเขตเมือง ผู้ที่มีการเลื่อนระดับชั้นทางสังคมสูงกว่า จะมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่าผู้ที่มีการเลื่อนระดับชั้นทางสังคมน้อย และผู้ที่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมมีการเปิดรับข่าวสารน้อยกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่ เกษตรกรรม ซึ่งเป็นไปตาม สมมุติฐานข้อ 1 , 1.1 , 1.2 และ 1.3 ที่ตั้งไว้ (ดูบทที่ 1 หน้า 5)

2. การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความทันสมัยและผู้ที่เปิดรับข่าวสารมากกว่า จะมีความสามารถในการเข้าใจบทบาทของผู้อื่นได้ดีกว่าผู้ที่เปิดรับข่าวสารน้อยกว่า ซึ่งเป็นไป ตามสมมุติฐานข้อ 2 และ 2.1 ที่ตั้งไว้ (ดูบทที่ 1 หน้า 6) แต่สำหรับผู้ที่เปิดรับข่าวสารที่มี เนื้อหาสาระเป็นข่าวหนัก และซึ่งผลการวิจัยในเรื่องนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2.2 ที่ตั้งไว้ (ดูบทที่ 1 หน้า 6)

3. ระดับความ เป็น เมืองมีความสัมพันธ์กับความทันสมัย ผู้ที่อาศัยอยู่ใน เขตเมือง มีความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่นได้ดีกว่าผู้ที่อยู่นอกเขตเมือง ผู้ที่มีการเลื่อนระดับชั้น ทางสังคมสูงกว่า จะมีความเข้าใจในบทบาทผู้อื่นได้ดีกว่า และผู้ที่ประกอบอาชีพไม่ใช่ เกษตรกรรมมี ความเข้าใจบทบาทผู้อื่นได้ดีกว่าผู้ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3 3.1 , 3.2 และ 3.3 ที่ตั้งไว้ (ดูบทที่ 1 หน้า 7)

4. ระดับความ เป็น เมือง , การเปิดรับข่าวสารและความทันสมัย มีความสัมพันธ์ กันโดยการเปิดรับข่าวสารเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ซึ่งเป็น ไปตามสมมุติฐานข้อ 4 ที่ตั้งไว้ (ดูบทที่ 1 หน้า 7)

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเป็นเมืองกับการเปิดรับข่าวสาร

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารและเมื่อจำแนกการเปิดรับข่าวสารออกตามสื่อแต่ละประเภทแล้ว ระดับความเป็นเมืองก็ยังคงมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือและวิทยุ เช่นเดียวกัน โดยในบรรดาสื่อต่าง ๆ 5 สื่อนี้ระดับความเป็นเมืองมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์มากกว่าสื่ออื่น (ดังตารางที่ 2 หน้า 57) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความเป็นเมือง ได้ก่อให้เกิดคุณสมบัติพิเศษต่อการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ นั่นคือ ความเป็นเมืองส่งผลต่อความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ของประชาชน ซึ่งคุณสมบัติในข้อนี้ ส่งผลต่อการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ได้ดี ผลการวิจัยในข้อนี้ เป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 (รูปที่ 1 หน้า 6) และสอดคล้องกันที่ Lerner¹ ได้ทำการวิจัยและสรุปไว้ว่าความเป็นเมือง และการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ เมื่อประชาชนรวมตัวกันมากขึ้นในเขตเมือง ทำให้ระดับการรู้หนังสือและการศึกษายานด้านแพร่หลายออกไป เพื่อหาความรู้หนังสือมากขึ้น ก็จะมีโอกาสรับทราบข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อมวลชนมากยิ่งขึ้นด้วย

2. การวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารของผู้ที่อยู่ในเขตเมืองและนอกเขตเมือง

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ที่อยู่ในเขตเมืองและนอกเขตเมือง มีความแตกต่างกันในด้านการเปิดรับข่าวสาร กล่าวคือ ผู้ที่อยู่ในเขตเมือง มีการเปิดรับข่าวสารมากกว่าผู้ที่อยู่นอกเขตเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเปิดรับข่าวสารจากสื่อใด ๆ ก็ตามต่างก็มีความแตกต่างกัน โดยที่ผู้ที่อยู่ในเขตเมืองมีการเปิดรับมากกว่าทุกสื่อ (ดังตารางที่ 3 หน้า 58) ซึ่งผลในข้อนี้

¹ Daniel Lerner

¹Daniel Lerner , The Passing of Traditional Society :

Modernizing the Middle East , Oxford, v. 59-60

เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1.1 (ดูบทที่ 1 หน้า 6) และสมมุติฐานข้อนี้ได้ทำการศึกษารึ้นเพื่อเป็นการยืนยันและสนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 1 เขตที่อยู่อาศัยเป็นองค์ประกอบห้าหนึ่งซึ่งวัดความเป็นเมือง ตามที่นักวิชาการหลายท่านได้สรุปไว้คือ Mishra¹, Broom and Selznick², Tisdale³ ฯลฯ

3. การวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารของผู้ที่มีการเลื่อนระดับชั้นทางสังคมสูงและต่ำ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีการเลื่อนระดับชั้นทางสังคมสูงกว่า มีการเปิดรับข่าวสารมากกว่าผู้ที่มีการเลื่อนระดับชั้นทางสังคมต่ำกว่า (ดูตารางที่ 4 หน้า 60) เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1.2 (ดูบทที่ 1 หน้า 6) และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ Dajani⁴ ได้ทำการวิจัยไว้ใน เลบานอน ซึ่งเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อกับการเลื่อนระดับชั้นทางสังคม จากงานวิจัยดังกล่าว Dajani สรุปว่า การเลื่อนระดับชั้นทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดรับข่าวสาร กล่าวคือ ผู้ที่มีการเลื่อนระดับชั้นทางสังคมสูงจะมีการเปิดรับข่าวสารมากด้วยและได้เสนอข้อคิดเห็นว่า การเลื่อนย้ายชั้น ก่อให้เกิดการเลื่อนระดับชั้นทางสังคมซึ่งจะเป็นผลให้เกิดกระบวนการความเป็นเมืองอันจะเป็นผลไปสู่การเพิ่มปริมาณการเปิดรับสื่อของประชาชน

4. การวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารของผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกรรม

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการเปิดรับข่าวสารน้อยกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกรรม (ดูตารางที่ 5 หน้า 62) เนื่องจากผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จะเป็นผู้ที่อยู่ในเมืองมีอาชีพแบบคนเมือง ลักษณะดังกล่าวเป็นองค์ประกอบ

^{1,2,3}ดูรายละเอียดในบทที่ 2

⁴Nabil W. Dajani, "Media Exposure and Mobility in Lebanon", Journalism Quarterly (Summer, 1973) p.297

ของความ เป็นเมือง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร (ดังสมมุติฐานข้อ 1) และนั่นผล การวิจัยในข้อนี้ จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1.3 ด้วยเช่นกัน (ดูบทที่ 1 หน้า 6)

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการเปิดรับข่าวสารกับความทันสมัย

จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความทันสมัย ซึ่งใน ที่นี้คือ ความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความทันสมัยมากกว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่ออื่น (ดังตารางที่ 7 หน้า 65) และเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2 (ดูบทที่ 1 หน้า 6) ซึ่งผลการวิจัยในข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Lerner¹, Rogers², Rao³, Inkeles⁴, Pool⁵ ฯลฯ ที่ต่างก็สรุปว่า การเปิดรับ ข่าวสารมีผลทำให้บุคคลมีทัศนคติที่ทันสมัย (รายละเอียดของงานวิจัยแต่ละคนดูในบทที่ 2)

6. การวิเคราะห์ความแตกต่างเรื่องความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่นของ ผู้ที่เปิดรับข่าวสารมากและน้อย

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ที่เปิดรับข่าวสารมากและน้อยมีความแตกต่างกันในด้าน ความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่น กล่าวคือ ผู้ที่เปิดรับข่าวสารมากจะมีความสามารถ ในการเข้าใจบทบาทผู้อื่นมากกว่า ผู้ที่เปิดรับข่าวสารน้อยกว่า (ดังตารางที่ 8 หน้า 66) ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2.1 (ดูบทที่ 1 หน้า 6) ผลการวิจัยในข้อนี้สนับสนุน สมมุติฐานข้อ 2 ด้วยเช่นเดียวกัน

¹ Daniel Lerner. Op.cit., p.59-60

² Everett M. Rogers and Lynne Svenning, Op.cit., p.102

³ VV Lakshmana Rao, Op.cit., p.70

⁴ Alex Inkeles , Becoming Modern , Op.cit., p.145

⁵ Ithill de Sola Pool, "Communication and Development" In Modernization : The Dynamic of Growth by Myron Weiner, Op.cit., p.99-109

7. การวิเคราะห์ความแตกต่างในเรื่องความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่น
ระหว่างผู้ที่รับข่าวสารหนัก และข่าวสารเบา

จากการวิจัยพบว่าผู้ที่รับข่าวสารเบา เนื้อหาที่ต่างกันคือ ผู้ที่รับข่าวหนัก และ ข่าวเบา ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความสามารถในการเข้าใจบทบาทของผู้อื่น (ดังตารางที่ 9 หน้า 79) ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2.2 (รูปที่ 1 หน้า 9) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการศึกษาในเรื่องนี้ ประเภทของข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่น นั่นคือไม่ว่าประชาชนจะรับข่าวสารประเภทใดก็ตามจะไม่มีผลต่อการส่งเสริมความสามารถในด้านการเข้าใจบทบาทผู้อื่น สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่นคงได้รับผลมาจากความเป็นเมือง ซึ่งการรวมตัวกันอยู่ในเขตเมืองนั้นก่อให้เกิดทัศนคติ ความคิด และโลกทัศน์ที่กว้างขวาง ประกอบกับการเปิดรับสื่อหลายชนิดไม่ว่าจะรับเนื้อหาของข่าวสารเป็นอย่างไรก็ตาม ก็สามารถทำให้ประชาชนที่ศึกษานี้ มีความเข้าใจบทบาทของผู้อื่นได้ เหตุผลอีกประการคือ การทดสอบเรื่องความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่นนี้ได้ดัดแปลงมาจากเกณฑ์การวัดของ Lerner ซึ่งวัดโดยคำถามให้ผู้ตอบคาดคะเนบทบาทของผู้นำในสังคมในระดับต่าง ๆ ทัศนะของคำถามเช่นนี้ ผู้ที่เปิดรับสื่อหลายชนิดก็สามารถคาดคะเนบทบาทผู้อื่นได้ โดยไม่จำเป็นว่าผู้ใดจะรับข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระอย่างไร สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่นนั้น งานวิจัยอันหนึ่ง ที่ไม่ได้ใช้วิธีการวัดเช่นเดียวกับ Lerner และวิธีการวัดแบบที่ใช้มีผู้วิจัยคาดว่าน่าจะมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะเนื้อหาของข่าวสารที่เปิดรับอย่างแน่นอน คืองานของ Wright และคณะ¹ ซึ่งมีวิธีการวัดความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่น โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามจำ

¹Peter C.Wright and others , The Impact of a Literacy Program in a Guatemalan Ladino Peasant Community. (University of South Florida, College of Education , Mimeo report , 1967),p.36

เหตุการณ์หรือโครงการหรือเรื่องราวต่าง ๆ หลาย ๆ เรื่อง (สำหรับงานวิจัยของเขาให้
 เล่า ๘ เรื่อง) ที่เป็นเรื่องราวซึ่งจะสะท้อนให้เห็นภาพของสังคมในหมู่บ้านของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ภายนั้น การวัดโดยวิธีที่ผู้ตอบแบบสอบถามจำเป็นจะต้องมีความรอบรู้ เหตุการณ์ความเคลื่อนไหว
 และปัญหาสำคัญ ๆ ในสังคมที่ตนเกี่ยวข้องกับ ความสามารถในด้านนี้อาจหาได้จาก การเปิดรับ
 ข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับปัญหาของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง หรือข่าวหนัก
 หนาแน่น เช่นนี้ เนื้อหาสาระของข่าวสารที่เปิดรับย่อมจะต้องมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการ
 เข้าใจบทบาทผู้อื่นอย่างแน่นอน แต่สำหรับงานวิจัยนี้ไม่ได้ใช้วิธีการศึกษา เช่นนี้ ประเภทเนื้อหา
 สาระของข่าวสารที่เปิดรับคือ ข่าวหนัก และข่าวเบา จึงไม่สร้างความแตกต่างกันในด้านความ
 สามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่น

๘. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความ เป็นเมืองกับความทันสมัย

จากการวิจัยพบว่า ระดับความ เป็นเมืองมีความสัมพันธ์กับความทันสมัย ซึ่งใน
 ที่นี้คือ ความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่น (ดังตารางที่ 11 หน้า 69) ซึ่งผลการวิจัย
 เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ ๓ ที่ตั้งไว้ (ดูบทที่ 1 หน้า 7) และผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ
 งานวิจัยที่มีผู้ได้ศึกษามาแล้ว คือ Hishra¹ ซึ่งพบว่าระดับความ เป็นเมืองมีความ
 สัมพันธ์กับความทันสมัย

๙. การวิเคราะห์ความแตกต่างใน เรื่องความสามารถในการ เข้าใจบทบาทของ
 ผู้อื่น ของประชาชนที่อยู่ในเขตเมือง และนอกเขตเมือง

การวิจัยพบว่า ผู้ที่อยู่ในเขตเมือง มีความสามารถในการ เข้าใจบทบาทผู้อื่น
 มากกว่าผู้ที่อยู่นอกเขตเมือง (ดังตารางที่ 12 หน้า 69) และสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ ๓.1
 ที่ได้ตั้งไว้ (ดูบทที่ 1 หน้า 7)

¹Vishma M.Mishra, "Mass Media Variables Related to Urbanization and Modernization in Developing Areas" Journalism Quarterly (Autumn, 1971) หน้า 513-518.

10. การวิเคราะห์ความแตกต่างในเรื่องความสามารถในการเข้าใจบทบาทของผู้อื่น ระหว่างผู้ที่มีการเลื่อนระดับชั้นทางสังคมสูงและต่ำ

จากการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีการเลื่อนระดับชั้นทางสังคมสูง จะมีความสามารถเข้าใจบทบาทผู้อื่นมากกว่า ผู้ที่มีการเลื่อนระดับชั้นทางสังคมต่ำ (ดังตารางที่ 18 หน้า 70) และสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ 3.2 ที่ได้ตั้งไว้ (ดูบทที่ 1 หน้า 7)

11. การวิเคราะห์ความแตกต่างในเรื่องความสามารถในการเข้าใจบทบาทของผู้อื่น ระหว่างผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกรรม

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรรมมีความสามารถเข้าใจบทบาทผู้อื่นน้อยกว่า ผู้ที่มีอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกรรม (ดังตารางที่ 14 หน้า 71) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3.3 ที่ได้ตั้งไว้ (ดูบทที่ 1 หน้า 7)

สำหรับการพิสูจน์ สมมุติฐานข้อ 3.1 , 3.2 และ 3.3 เป็นสมมุติฐานที่สนับสนุนสมมุติฐานข้อ 3 ได้หนักแน่นยิ่งขึ้น

12. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเป็นเมือง การเปิดรับข่าวสารและความทันสมัย

จากการวิจัยพบว่า ระดับความเป็นเมือง การเปิดรับข่าวสารและความทันสมัย มีความสัมพันธ์กัน โดยที่มีการเปิดรับข่าวสารเป็นตัวที่ช่วยเสริมให้หัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเป็นเมือง และความทันสมัยจะมีความสัมพันธ์กันน้อยลง หากไม่มีการเปิดรับข่าวสารเข้ามาเกี่ยวข้อง (ดังตารางที่ 15 หน้า 72) ซึ่งการวิจัยเรื่องนี้เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 4 ที่ได้ตั้งไว้ (ดูบทที่ 1 หน้า 7) และเป็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mishra¹ ที่ได้สรุปว่า การเปิดรับข่าวสารเป็นตัวแปรกลางระหว่างระดับความเป็นเมืองและความทันสมัย

¹Vishma M.Mishra , Ibid , no. 513-518

ข้อ เสนอแนะ

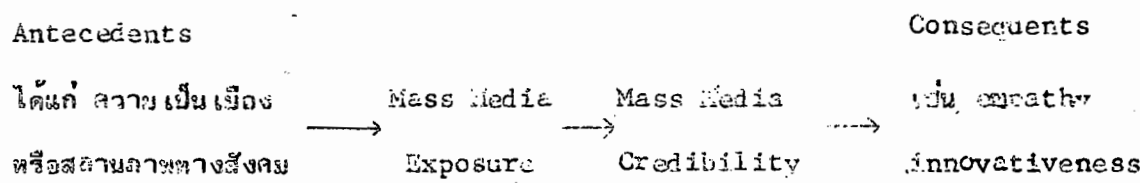
จากการวิจัยในเรื่องนี้ผู้วิจัยขอเสนอควาขคิดเห็นบางประการดังนี้ คือ

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาหาความสัมพันธ์ของหัวแปร ๓ หัว ได้แก่ ระดับ

ความเป็นเมือง การเปิดรับข่าวสาร และความทันสมัย ซึ่งหัวแปรแต่ละหัวมีดัชนีซึ่งเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติของหัวแปรแต่ละหัวนี้อย่างมากมาย สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเฉพาะดัชนีที่คิดว่า เป็นตัวที่สำคัญ ๆ มาศึกษา เช่น เรื่องเกี่ยวกับระดับความเป็น เมืองมีดัชนีที่หลายหัวที่จะใช้วัด เช่น ความหนาแน่นของประชากร อาชีพของประชากร การเลื่อนระดับชั้นทางสังคม ลักษณะความสัมพันธ์ในสังคม ลักษณะของครอบครัว (ครอบครัวเดี่ยวหรือครอบครัวขยาย) ลักษณะของการใช้แรงงาน เด็กและสตรี ลักษณะของความแตกต่างกันระหว่างบุคคล (differentiate) และอื่น ๆ แต่ในที่นี้ผู้วิจัยนำมาศึกษาเพียง ๓ หัวแรก เรื่องเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะการ เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และไม่ได้ศึกษาการ เปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล ส่วนเรื่องเกี่ยวกับความทันสมัย ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะความสามารถในการ เข้าใจบทบาทผู้อื่น ซึ่งอันที่จริงแล้วยังมีดัชนีหัวอื่น ๆ อีกหลายหัวที่ไม่ได้นำมาทำการศึกษา หากจะได้มีการศึกษารวิจัยในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้แล้ว ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอให้มีการศึกษาถึงดัชนีหัวอื่น ๆ ที่ไม่ได้ นำมาทำการศึกษาในที่นี้ เพื่อหาข้อสรุปที่อาจจะแตกต่างไปจากนี้ หรือนำดัชนีที่มีอยู่หลาย ๆ หัว นั้น มาทำการศึกษาในทีเดียว โดยใช้สถิติวิเคราะห์ที่สูงขึ้นไป เช่น Factor Analysis หากค่าออกมาว่า ดัชนีหัวใดมีความสำคัญมากที่สุด หรือเพื่อหาค่าขอบอื่นใดที่กว้างขวางยิ่งขึ้นไป

2. สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ หรืองานวิจัยอื่น ๆ ที่ผ่านมานั้นมักจะศึกษา การ

เปิดรับสื่อ เป็นหัวแปรกลางระหว่างหัวแปรที่เป็นเหตุและหัวแปรที่เป็นผลงานวิจัยอื่น ๆ ไปนั้น น่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของสื่อ (Mass Media Credibility) แทรกเข้าไปในระหว่างหัวแปรทั้งสามหัวนี้ด้วย เช่น

ทั้งนี้โดยมีเหตุผลคือ การเปิดรับสื่อแต่เพียงอย่างเดียวนั้น ในบางกรณีจะมีผลแต่เพียงเล็กน้อย หากได้มีการศึกษาความน่าเชื่อถือในตัวสื่อด้วย จะทำให้ดูมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น และจะทำให้ทราบว่า ผู้รับสารมีความเชื่อถือและไว้วางใจข่าวสารจากสื่อใดมากกว่ากันด้วย การศึกษาถึงการเปิดรับ ข่าวสารอย่างเดียวนั้น จะนำมาทำนายพฤติกรรมทางการสื่อสารได้น้อยกว่า ความเชื่อถือ ในข่าวสาร

๓. รูปแบบที่ใช้ในการวัดเรื่อง "ความสามารถในการเข้าใจบทบาทผู้อื่น"

สำหรับการศึกษารังนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ของ Lerner ที่จริงแล้วยังมีแนวความคิด ของคนอื่นอีกหลาย ๆ ท่าน ที่น่าจะนำมาทำการศึกษาดู เช่น การวัดในเรื่อง ความสามารถในการ เข้าใจบทบาทผู้อื่น ของ Wright¹ ซึ่งใช้วิธีการวัดโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ระบุเรื่องราว เหตุการณ์ที่จะเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงภาพของสังคมของผู้ตอบนั้น ก็เป็นอีกวิธี การหนึ่งที่ยังไม่มีใครนำมาศึกษาในสังคมไทย ซึ่งหากใช้วิธีการวัดคนละแบบผลสรุปการวิจัยก็ ย่อมต่างกันไปด้วยเช่นเดียวกัน

อีกประการหนึ่งเกี่ยวกับการศึกษาในเรื่อง ความสามารถในการ เข้าใจบทบาท ผู้อื่น คือ โดยส่วนใหญ่มักจะให้ประชากรที่ทำการศึกษาคณะเนบบทบาทของบุคคลอื่น ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมที่สูงกว่าคุณ เช่นผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งการศึกษาในลักษณะนี้ก็ได้ประโยชน์ในด้านหนึ่ง ส่วนการศึกษาที่จะให้ได้ประโยชน์ไปอีกแบบหนึ่งก็คือ การศึกษาคณะ เนบบทบาทของบุคคลที่มีสถานภาพต่ำกว่า ซึ่งอาจนำไปจัดแปลงใช้ประโยชน์ในกรณีที่ได้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม (change agent) ภาคคณะบทบาทของผู้รับสาร เมื่อยังแปลง หรือผู้รับนวัตกรรม หรือเกษตรกร ชาวมา ที่มีสถานภาพทางสังคมที่ต่ำกว่าคุณ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ ประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

¹Peter C.Wright and others , Op.cit.,p.36